

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Nye ord, sidene 38-40

Norsk	Morsmål	Setning med ordet
et kaos		
en borgerkrig		
ulike		
altfor		
en republikk		
å flykte		
å kle seg ut		
bekymret		
å arrestere		
å bli arrestert		
en fiende		
å samarbeide		
lenge		
lenger		
lengst		
ikke lenger		
å skulle		
skal (nå)		
skulle (før)		
å henrette		
å bli henrettet		
en giljotin		
en fange		
en vold		
å redde noe/noen		
en terror		
fortsatt		
over (slutt)		
svak		
sterk		
et kupp		
et statskupp		

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Vi leser lange ord. Hvilken stavelse har mest trykk?

ka-os bor-ger-krig re-pu-blikk be-kym-ret

arr-e-ste-re fi-en-de sam-ar-bei-de

hen-rett-e gil-jo-tin terr-or stats-kupp

Eksempelsetninger med noen nye ord. Sett kryss hvis du forstår setningen.

		Forstår
en borgerkrig	En borgerkrig er en krig hvor to eller flere grupper inne i et land kjemper mot hverandre.	
ulike	Det var forskjellige grupper i nasjonalforsamlingen. Det var ulike grupper.	
altfor	Disse skoene er ikke bare for store. De er altfor store! Noen mente at revolusjonen hadde forandret samfunnet altfor mye.	
en terror	Å bruke terror betyr å gjøre folk veldig redde, for eksempel fordi man bruker mye vold.	
over	Tiden med terror var slutt. Den var over.	

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Lag setninger av stikkordene nedenfor.

Tenk på at du bøyer verb riktig og setter ordene på riktig plass. Husk at verbet skal stå på plass nummer 2. Plass nummer 1 kan for eksempel fortelle når noe skjedde. (Det kan være flere ord på plass nummer 1, men alle de ordene har samme oppgave, for eksempel å fortelle hvor eller når noe skjedde). På plass 2 kommer verbet: I 1791 **fikk** Frankrike en ny grunnlov.

1 1791 til 1799 uro kaos Frankrike.

2 maktkamp forskjellige grupper

3 Ledere andre land bekymret revolusjon spre seg

4 Flere land krig Frankrike

5 1792 kongen arrestert

6 1793 kongen dronningen henrettet giljotinen

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Spørsmål til teksten

1 Hvordan var situasjonen i Frankrike i årene fra 1791 til 1799?

2 Hva slags forandringer ønsket jakobinerne?

3 Hvem var Robespierre?

4 Hvorfor tror du at denne tiden blir kalt *terroren*?

5 Hvordan gikk det med Robespierre?

6 Hvordan var situasjonen i Frankrike i årene etter *terroren*?

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Maximilien Robespierre

Maximilien ble født i byen Arras i Nord-Frankrike i 1758. Moren døde da han var liten, og faren dro hjemmefra. Derfor vokste han og søsknene opp hos besteforeldrene. De hadde ganske dårlig råd.

Maximilien var flink på skolen og fikk et stipend til å studere i Paris. Han studerte filosofi og lov og rett. I 1781 begynte han å jobbe som advokat i hjembyen. Da representerte han ofte fattigfolk mot adelen. Han mente at domstolsystemet i Frankrike fungerte dårlig, og at det ikke var likhet for loven. Han mente også at eneveldet var et feil samfunns-system. Han ble en av tredjestandens representanter i grunnlovsforsamlingen i 1789.

Han levde et veldig enkelt liv og leide rom hos en maler. Han var mye alene. Han var veldig sikker på at han hadde rett. Derfor var han også sikker på at han kjempet en rettferdig kamp for et bedre samfunn.

Han var med på å skrive menneskerettighetserklæringen og mente at alle lovene i Frankrike måtte forandres slik at de fulgte tankene i denne erklæringen. Her er noen av de forandringene han kjempet for:

- stemmerett for alle
- at alle skulle få mulighet til å søke jobber i staten, ikke bare adelige
- vekk med monarkiet, Frankrike skulle altså ikke ha en konge
- mot dødsstraff
- for ytringsfrihet, altså frihet til å si og skrive sin mening
- forbud mot slaveri. Frankrike hadde kolonier, og her brukte Frankrike slaver

Forts. neste side

1791 TIL 1799: KAOS OG KRIG

Andre som støttet revolusjonen i begynnelsen, mente at Robespierres meninger var ekstreme. De mente at Robespierre ønsket altfor store forandringer. De ønsket mer makt til borgerskapet og at adelen og kirken skulle miste privilegiene sine. De ønsket ikke at de fattige skulle få stemmerett. Noen av dem ønsket også å beholde kongen, men de ville ha en konge med mindre makt. De var også redde for at kirken og religionen skulle miste for mye makt. Andre grupper i samfunnet ville ha tilbake det gamle samfunnssystemet med en eneveldig konge og en sterk kirke. Det ble kamp om makten mellom forskjellige grupper, og mange steder i Frankrike var det borgerkrig. Det ble også krig mot andre land i Europa som ville slå ned revolusjonen. Det var en tid med uro og kaos.

Robespierre var mot dødsstraff, men han skiftet mening. Han støttet at kongen og dronningen måtte dø. «Hvis revolusjonen skal leve, må kongen dø,» sa Robespierre.

Robespierre var en av tolv personer som fikk mye makt i nasjonalforsamlingen. Disse var med i en spesiell komité, en spesiell gruppe. Hvordan skulle de få kontroll i Paris og i resten av Frankrike? Grupper som ønsket det samme som Robespierre, fikk lov til å arrestere alle personer som de trodde arbeidet mot dem. De ville bruke vold for å redde revolusjonen. Ingen følte seg trygge. Frankrike ble et diktatur, og lederne brukte terror for å øke sin makt. Vi kan gjerne si at de som styrte, ble terrorister. Det ble slutt på den ytringsfriheten som Robespierre tidligere kjempet for. Robespierre støttet også at noen av hans venner, blant annet en venn helt fra barndommen, ble dømt til døden fordi de mente at terroren gikk for langt. «Fedrelandets interesser må komme først,» mente Robespierre.

Til slutt førte maktkampen mellom mennene i ledergruppen til at Robespierre også ble dømt til døden. Den 28. juli ble han henrettet i giljotinen sammen med de første av 108 andre som støttet ham.

Robespierre blir arrestert